

CA

THE INSTITUTE OF
CHARTERED ACCOUNTANTS
OF SRI LANKA

SUGGESTED SOLUTIONS

KE3 – Fundamentals of Taxation and Law

සැප්තැම්බර් 2015

A කොටස

බඳුකරණය

1 වන කොටස

පිළිතුර 01

1.1.

ඉගෙනුම් ප්‍රතිඵලය : 2.1.3
නිවැරදි පිළිතුර : C

1.2.

ඉගෙනුම් ප්‍රතිඵලය : 3.1.2.
නිවැරදි පිළිතුර : A

1.3.

ඉගෙනුම් ප්‍රතිඵලය : 4.3.1.
නිවැරදි පිළිතුර : C

1.4.

ඉගෙනුම් ප්‍රතිඵලය : 5.1.2
නිවැරදි පිළිතුර : C

1.5.

ඉගෙනුම් ප්‍රතිඵලය : 5.2.4. විස්තරය
නිවැරදි පිළිතුර : D

(මුළු ලකුණු 10 කි)

පිළිතුර 02.

2.1

ඉගෙනුම් ප්‍රතිඵලය : 1.2.1	
නිවැරදි පිළිතුර :	
ආදායම් බදු , එකතු කළ අගය මත බදු, ජාතිය ගොඩනැගීමේ බදු, ආර්ථික සේවා ගාස්තු, මුද්දර බදු.	

2.2

ඉගෙනුම් ප්‍රතිඵලය :	
3.1.3	
නිවැරදි පිළිතුර :	<u>රුපී.</u>
සංශෝධිත ව්‍යාපාර ලාභය	950,000
ලාභාංශ ලැබීම්	
ව්‍යවස්ථිත ආදායමේ කොටසක් ලෙස නොගනී	
මුළු ව්‍යවස්ථිත ආදායම	950,000
අඩුකලා : ඉදිරියට ගෙන ආ අලාභ	<u>(150,000)</u>
තක්සේරු වන ආදායම	800,000
අඩුකලා : අනුමත ප්‍රමාණයක න ආධාර	<u>(50,000)</u>
බදු වන ආදායම	<u>750,000</u>

2.3

ඉගෙනුම් ප්‍රතිඵලය : 3.1.5.	
නිවැරදි පිළිතුර :	
(i) බෙදාහැරිය හැකි ලාභයෙන් අවම වශයෙන් 10% දළ ලාභාංශ ලෙස බෙදාහැර යුතුය.	
(ii) ලාභාංශ බෙදාහැරීම 2015 සැප්තැම්බර් 30 වන දින හෝ ඊළඟට ප්‍රථමව සිදුකළ යුතුය. එනම් තක්සේරු වර්ෂයේ ආරම්භයෙන් මාස 18 ඉක්ම යාමට ප්‍රථමව සිදුකළ යුතුය.	

2.4

ඉගෙනුම් ප්‍රතිඵලය : 4.2.1.	
නිවැරදි පිළිතුර :	
ආදායම් වාර්තාව ගොනු කිරීමට නියමිත ව්‍යවස්ථාපිත දිනයේ සිට මාස 18 ත් ඇතුළත, එනම් 2016 මැයි 31 දිනයට ප්‍රථමව විය යුතුය.	

2.5

ඉගෙනුම් ප්‍රතිඵලය : 4.5.3
නිවැරදි පිළිතුර : උපයන විට ගෙවීම් බඳු සහ රඳවා ගැනීමේ බඳු නිසි පරිදි ගෙවා පැවතීම නිසා සිය ආදායම් වාර්තාව ගොනුකිරීමට අවශ්‍ය නොවේ. එනම් ඉහත කී බඳු ගෙවා තිබීම නිසා එය අවසාන බද්දක් බවට පත්වීමයි.

SECTION 2

පිළිතුර 03

ඉගෙනුම් ප්‍රතිඵලය : 2.2., 2.3 සහ 2.4

වෛද්‍ය රුවන් මහතාගේ
තක්සෙරු වර්ෂ 2014/15 සඳහා ගෙවිය යුතු ආදායම් බදු ගණනය

			රුපි.
සේවා නියුක්තිය - ප්‍රධාන සේවා යෝජක			
වැටුප් - 135,000 x 12			1,620,000
පුද්ගලික ගමන් වියදම් ප්‍රතිපූර්ණය කිරීම (මාසයකට රු. 50,000 දක්වා බදු නිදහස්)			
දුරකථන ගාස්තු ප්‍රතිපූර්ණය 38,000 x 50%			19,000
වෛද්‍ය වියදම් ප්‍රතිපූර්ණය			200,000
සේවක අර්ථසාධක අරමුදලට සේවාදායකයාගේ දායකත්වය බද්දට යටත් ආදායමක් නොවේ. (දේශීය ආදායම් කොමසාරිස් ජනරාල් අනුමත අරමුදලක් නිසාය)			-
			1,839,000
සේවා නියුක්ති ආදායම - දෙවන සේවා යෝජක - 924,000/84 x 100			1,100,000
සේවා නියුක්තියෙන් වූ ව්‍යවස්ථාපිත ආදායම			2,939,000
ව්‍යාපාර ආදායම	+	-	
ආදායම් ප්‍රකාශනයට අනුව ශුද්ධ ලාභය	1,777,000		
රුධිර පීඩන මාපකය විකිණීමෙන් ලත් ලාභය (සටහන 01)		2,000	
විදේශ ගමන් - නවාතැන් වියදම් -123,000 - (ඉඩදෙන වියදමකි)			
පෙර වර්ෂයේ සංශෝධිත ලාභය =1,872,000 (2% x 1,872,000 =37,440) =54,000-37,440	16,560		
බිරිඳට ගෙවූ වැටුප් - ඉඩදෙන වියදමකි.			
වෛද්‍ය උපකරණ මිලදී ගැනීම	75,000		

- නව රුධිර පීඩන මාපකය සඳහා ප්‍රාග්ධන දීමනා =21,000 @33 1/3%		7,000	
නව වෛද්‍ය උපකරණ සඳහා ප්‍රාග්ධන දීමනා =54,000 @33 1/3%		18,000	
	1,868,560	27,000	
සංශෝධිත ලාභය			1,841,560
බිරිඳට ගෙවූ වැටුප්			175,000
මුළු ව්‍යවස්ථිත ආදායම			4,955,560
අඩුකලා : 32 වගන්තිය ප්‍රකාර අඩුකිරීම			
විවාහ මංගල්‍ය උත්සවය වෙනුවෙන් ලබාගත් ණය මත පොලී ගෙවීම් : ඉඩ නොදේ			
තක්සේරු වන ආදායම			4,955,560
අඩුකලා - සුදුසුකම් ලබන ගෙවීම්			
- සේවා නියුක්ති ආදායම මත දීමනාව		100,000	
- සේ.අ.අ දායකත්වය සුදුසුකම් ලබන ගෙවීමක් නොවේ		-	
- ජීවිත රක්ෂණ වාරිකය - රු.80,000 (රු. 75,000 හෝ තක්සේරු ආදායමින් යන දෙකෙන් අඩු අගය වේ.		75,000	
- සුවකල නොහැකි රෝග ආවරණ රක්ෂණයට 100% ඉඩදේ		75,000	
- ණය මුදලක ප්‍රාග්ධනය ආපසු ගෙවීම සුදුසුකම් ලබන දීමනාවක් නොවේ. (සටහන් 02)			(250,000)
බදු නිදහස් දීමනාව			(500,000)
බදුවන ආදායම			4,205,560

දළ ආදායම් බදු ගණනය			
පලමු	500,000	4%	20,000
දෙවන	500,000	8%	40,000
තෙවන	500,000	12%	60,000
(59f) වගන්තිය යටතේ වෘත්තිකයන්ගේ ව්‍යාපාර ආදායම මත	1,841,560	12%	220,987
ඉතිරිය	864,000	16%	138,240
	4,205,560		
දළ ආදායම් බදු බැඳියාව			479,227
අඩුකලා : බදු බැර			
ස්වතක්සේරු මත ගෙවීම්		20,000	
උපයන වීට ගෙවීම් - ප්‍රධාන සේවා යෝජකයා		91,000	
උපයන වීට ගෙවීම් - දෙවන සේවා යෝජකයා		176,000	(287,000)
ගෙවිය යුතු ඉතිරි ආදායම් බද්ද	-		192,227

සටහන 01:

පැරණි යන්ත්‍රය සඳහා ප්‍රාග්ධන දීමනා ලබාගෙන නොමැති හෙයින් අදාළ රුධිර පීඩන මාපකය විකිණීමෙන් ලත් සංශෝධිත ලාභය/(අලාභය) බද්දට යටත් නොවේ.

සටහන 02:

සේවා නියුක්ති ආදායම් පමණක් ඇති පුද්ගලයෙකුට සුදුසුකම් ලබන ගෙවීම් ලෙස කිසිවක් අඩුකිරීමට හිමිකමක් නොලැබේ. එසේ වුවත් මොහුගේ අනෙකුත් ආදායම් ඇති නිසා එකී ආදායම් ප්‍රභවයන්ගේ ප්‍රමාණය දක්වා අදාළ වෛද්‍ය රක්ෂණ සහ ජීවිත රක්ෂණ වාරික මුදල් ගෙවීම් සුදුසුකම් ලබන ගෙවීම් ලෙසට අඩුකිරීමට හැකියාව ලැබේ.

(මුළු ලකුණ 20 ක්)

බී කොටස
නීතිය
පලමු කාණ්ඩය

පිළිතුරු අංක 4

4.1

ඉගෙනුම් ප්‍රතිඵලය : 1.1.1 ශ්‍රී ලංකාවේ නීති පද්ධතියේ මූලික ශාඛා හඳුනාගැනීම සහ ඒවායේ භූමිකාවන් හඳුනාගැනීම.

නිවැරදි පිළිතුර - බී
නීති මූලාශ්‍රයක් ලෙස සිරිත් අධිකරණය විසින් හඳුනාගැනීම සඳහා පිළිතුරුවල දක්වා තිබෙන අනෙක් සියලු කොන්දේසි සම්පූර්ණ වී තිබිය යුතුය. සිරිත් නීති මූලාශ්‍රයක් ලෙස පිලිගැනීම සඳහා පාර්ලිමේන්තුව විසින් උපකාරක නීතියක් සම්මත කිරීම අවශ්‍ය නොවේ.

4.2.

ඉගෙනුම් ප්‍රතිඵලය - 3.1.1 භාණ්ඩ විකිණීම සඳහා වූ ගිවිසුමක් සහ වැඩ හා අමුද්‍රව්‍ය සඳහා වූ ගිවිසුමක් අතර වෙනස සාකච්ඡා කොට, අදාළ භාණ්ඩ වර්ගීකරණය කිරීම.

නිවැරදි පිළිතුර - බී

4.3.

ඉගෙනුම් ප්‍රතිඵලය - 5.6.1 තම නියෝජිතයින්ගේ ක්‍රියාවන් සම්බන්ධයෙන් රජයේ වගකීම පැහැදිලි කිරීම.

නිවැරදි පිළිතුර - බී
අනෙක් සෑම අවස්ථාවකදීම නියෝජිතයා විසින් කරනු ලැබූ ක්‍රියාවට රජය වගකීමට යටත් නොවේ.

4.4.

ඉගෙනුම් ප්‍රතිඵලය - 6.2.2 කුලී සින්තක්කර ගැණුම්කරු සහ කුලී සින්තක්කර හිමියාගේ වගකීම් ලැයිස්තුගත කිරීම.

නිවැරදි පිළිතුර - සී
සෞඛ්‍ය සියලු අවස්ථා කුලී සින්තක්කර විකිණුම් ගිවිසුමක් යටතේ කුලී සින්තක්කර ගැණුම්කරුවෙක් යටත් වන වගකීම් වේ.

4.5.

ඉගෙනුම් ප්‍රතිඵලය - 8.1.1.වංචාව, සොරකම, මුදල් විභූතීකරණය, අල්ලස, නොසැලකිල්ල යන සංකල්ප නිර්වචනය කිරීම සහ ප්‍රධාන විත්තිවාචක පැහැදිලි කිරීම.

නිවැරදි පිළිතුර - සී
අනෙක් සියල්ල සොරකම සඳහා වූ විත්තිවාචකයන්ය

පිළිතුරු අංක 05

5.1.

ඉගෙනුම් ප්‍රතිඵලය - 2.1.1 වලංගු ගිවිසුමක අවශ්‍යතාවයන් (අර්පණය සහ ප්‍රතිග්‍රහණය, නෛතික සම්බන්ධතා ඇති කරගැනීමේ චේතනාව, ප්‍රතිෂ්ඨාව, ශක්‍යතාව සහ ආකෘතිය) ගිවිසුමක නිර්වචනය, එකඟතාව, ගිවිසගැනීමට ඇති ශක්‍යතාවය, ගිවිසුමක ආකෘතිය, සහමිතියේ තර්කානුකූල පැහැදිලි කිරීම.

ගිවිසුම් නීතිය යටතේ ප්‍රතිග්‍රහණයක් වලංගු ප්‍රතිග්‍රහණයක් ලෙස සැලකීමට නම් පහත රීති අනුගමනය විය යුතුය.

- ප්‍රතිග්‍රහණය සිදුකල යුත්තේ අර්පණය වලංගුව පවතින අතරවාරයේය.
- ප්‍රතිග්‍රහණය නිරපේක්ෂ / කොන්දේසි විරහිත එකක් විය යුතුය.
- ප්‍රතිග්‍රහණය අනනුසිමිත විය යුතුය.
- ප්‍රතිග්‍රහණය අර්පණකරුට සන්නිවේදනය කළ යුතුය.

5.2.

ඉගෙනුම් ප්‍රතිඵල - 3.2.1 භාණ්ඩ විකිණීමේ ගිවිසුමකට අදාළ වන අනුමත කොන්දේසි සහ ප්‍රතිඥාහාර පැහැදිලි කිරීම.

1896 අංක 11 දරන භාණ්ඩ විකිණීමේ ආඥා පනත ප්‍රකාරව මෙම රූපවාහිනියේ හිමිකාරීත්වය සම්බන්ධයෙන් පහත අනුමත වගන්ති ඇතුළත් වේ.

- (i) ගැණුම්කරුට භාණ්ඩ යැවෙන අවස්ථාවේදී විකිණුම්කරු වන ඩේවිඩ්සන්ට භාණ්ඩවල අන්තර්ගත දේපළ විකිණීමට අයිතියක් තිබෙන බවට අනුමත වගන්තියක්) තිබේ.
- (ii) රූපවාහිනී යන්ත්‍ර වල සාමකාමී භුක්තිය ගැණුම්කරුට ලැබෙන බවට ව්‍යංග ප්‍රතිඥාහාරයක් තිබේ.
- (iii) විකිණීම සිදුවන අවස්ථාවේ දී ගැණුම්කරු විසින් දූන නොසිටි කිසිදු ආකාරයක පිළිබඳවමකට හෝ ගෙවීමකට භාණ්ඩ යටත් නොවන බවට තවද ව්‍යංග ප්‍රතිඥාහාරයක් පවතී.

5.3.

ඉගෙනුම් ප්‍රතිඵල - 1.4.1

පහත දැක්වෙන ආයතනවල නියාමන භූමිකාව පැහැදිලි කිරීම.

වරලත් ගණකාධිකාරවරුන්ගේ ආයතනය, ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරන ප්‍රමිති නියාමන මණ්ඩලය, සුරැකුම්පත් හා විනිමය කොමිසම, ආයෝජන මණ්ඩලය, කොළඹ කොටස් වෙළඳපොල, හුවමාරු මණ්ඩලය, සමාගම් රෙජිස්ට්‍රාර්, රේගු දෙපාර්තමේන්තුව, මහ බැංකුව (විනිමය පාලනය සම්බන්ධව)

ආයෝජන මණ්ඩලයේ ප්‍රධාන කාර්යයන් පහත පරිදිය.

- විදේශ සෘජු ආයෝජන සහ දේශීය ආයෝජන ආකර්ෂණය කරගැනීම.
- අයැදුම් කිරීමේ අදියරේ සිට වාණිජ මෙහෙයුම් සිදුකරන අදියර දක්වා ක්‍රියාවලියේ සෑම අදියරකදීම ආයෝජකයන්ට උපකාර කිරීම.
- ආයෝජකයන්ට කාර්මික හා වාණිජ ව්‍යාපාර ආරම්භ කිරීමට අවකාශ සලසන අපනයන-සැකසුම් කලාප ස්ථාපිත කිරීම හා කලමනාකරණය කිරීම.
- විදේශ විනිමය ඉපැයුම් සිදුවන මූලාශ්‍ර විවිධාංගීකරණය කිරීම සහ අපනයන ඉපැයුම් වැඩි කරගැනීම.

5.4.

ඉගෙනුම් ප්‍රතිඵල - 9.1.2 ජාත්‍යන්තර වාණිජ ආරවුල් බේරුම්කරණය සඳහා වූ ක්‍රියාවලිය පැහැදිලි කිරීම.

පොදුවේ ගත් විට සමථකරණ ක්‍රියාවලිය පහත පරිදිය.

- ආරවුලට සම්බන්ධ පාර්ශවයන් සමථකරු ලෙස මධ්‍යස්ථ තුන්වන පාර්ශවයක් පත්කරයි.
- සමථකරු සහ පාර්ශවයන් විසින් සාමූහිකව සමථකරණ ක්‍රියාවලියේ ස්වභාවය තීරණය කරයි. සාමාන්‍යයෙන් ආරවුලේ ප්‍රධාන ප්‍රශ්න මොනවාදැයි සෑම ආරවුල්කාර පාර්ශවයක්ම ලැයිස්තුගත කරන අතර ඒවා එකිනෙකාට හා සමථකරු වෙත ලැබීමට සලස්වයි.
- ඉන්පසු සමථකරු සිය තීරණයට එලැඹේ. මෙම තීරණය පාර්ශවයන් මත බන්ධනාත්මක වන්නේ නැත. එය පිලිගැනීමට හෝ නොපිලිගැනීමට පාර්ශවයන්ට නිදහස ඇත.

1988 අංක 72 දරන සමථ මණ්ඩල පනත ද සමථකරණයේ දී අනුගමනය කළ යුතු ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධ කාර්යපටිපාටිය දක්වයි (10 වගන්තිය). මෙම ක්‍රියාවලිය පහත පරිදිය.

- අ) රු.250 000 ට අඩු තක්සේරු වටිනාකමක් සහිත සියලුම ආරවුල් සමථකරණය සඳහා සමථ මණ්ඩලයක් වෙත යොමු කළ යුතුය.
- ආ) සමථකරණ රැස්වීමක් සඳහා සහභාගී වන මෙන් සමථ මණ්ඩලය ආරවුලට සම්බන්ධ පාර්ශවයන් වෙත දැනුම් දීමක් සිදු කරයි.
- ඇ) මෙම රැස්වීම සඳහා අවශ්‍ය වන්නේ නම් සාක්ෂිකරුවන් හා ලියවිලි රැගෙන එන මෙන් සමථ මණ්ඩලයට දන්වා සිටිය හැක. බේරුම්කරණයක් ඇති කරගැනීම සඳහා එබඳු සමථ රැස්වීම් හැකි තරම් ප්‍රමාණයක් සමථ මණ්ඩලය විසින් කැඳවනු ඇත.
- ඈ) පනත විසින් නියම කරනු ලැබ තිබෙන කාලය ඇතුළත මෙම ක්‍රියාවලිය සම්පූර්ණ කළ යුතුය. (13 වන වගන්තිය)
- ඉ) බේරුම්කරණයකට එලැඹුණු විටෙකදී, එම බේරුම්කරණයේ කොන්දේසි ලිඛිතව සටහන් කොට ප්‍රධාන සමථකරු විසින් අත්සන් කළ යුතුය. එය ආරවුලේ පාර්ශවකරුවන්ට හෝ අධිකරණය වෙත ලැබෙන්නට සැලැස්විය යුතුය.
- ඊ) බේරුම්කරණයක් ඇති කරගත නොහැකි වූයේ නම් සමථ මණ්ඩලය විසින් නිර්-බේරුම්කරණ සහතිකයක් නිකුත් කරනු ඇති අතර එය ප්‍රධාන සමථකරු විසින් අත්සන් කළ යුතුය.

ඉගෙනුම් ප්‍රතිඵල - 8.2.1 මෙම පනත් සම්බන්ධ කෙටි විස්තරයක් සැපයීම - 2006 අංක 5 දරන මූල්‍ය විගුද්ධකරණය වැලැක්වීමේ පනත, 2006 අංක 19 දරන ඉලෙක්ට්‍රොනික ගනුදෙනු පනත, 2003 අංක 36 දරන බුද්ධිමය දේපළ පනත

- කාර්මික සැලසුමක් ලියාපදිංචි කිරීමේ මූලික පරමාර්ථය නම් එම කාර්මික සැලසුම සම්බන්ධ සම්පූර්ණ අයිතිය හිමිකරුවා වෙත ලබාගැනීමයි.
- සියලුම කාර්මික නිමැවුම් 'කාර්මික සැලසුම් රෙජිස්ටරයේ' ලේඛනගත කෙරෙන අතර එය ඕනෑම පුද්ගලයෙකුට පරීක්ෂා කොට බැලිය හැකි ප්‍රසිද්ධ ලේඛනයකි.
- ලියාපදිංචි කිරීම සඳහා වූ අයැදුම්පත ලැබුණු දිනයේ සිට අවුරුදු පහක් දක්වා වූ ආරම්භක කාලයකට එම ලියාපදිංචිය වලංගුය.
- සැලසුම්කරුගේ අභිමතය අනුව වර්ෂ පහ බැගින් වූ තවත් අනුයාත වාර දෙකකට මෙම ලියාපදිංචිය දීර්ඝ කරගත හැක.

[මුද්‍රා ලකුණු 20 යි]

දෙවන කාණ්ඩය

පිළිතුරු අංක 06

ඉගෙනුම් ප්‍රතිඵලය -

2.2.1 1997 අංක 26 දරන අසාධාරණ ගිවිසුම් නියම පනත අනුව ගිවිසුමක වගන්ති යන්තෙන් අදහස් වන්නේ කවරක්ද යන්න සහ වගකීමෙන් මුක්ත කරන වගන්තිවල බලපෑම කවරක්ද යන්න පැහැදිලි කිරීම.

2.5.1. ගිවිසුමක් කඩකිරීම සම්බන්ධ පොදු නීති ප්‍රතිකර්ම හා සාධාරණත්වයේ නීති ප්‍රතිකර්ම පැහැදිලි කිරීම. 2.5.2. 'අයුතු ධනවත් වීම' පිළිබඳ මූලධර්මය පැහැදිලි කිරීම.

දෙන ලද සිදුවීම තුළ ෆෘට් විසින් ගිවිසුම් නීතිය උල්ලංඝනය කළ අවස්ථා කිහිපයක් තිබේ. එබඳු කඩකිරීම් 3 ක් සහ ඒ එක් එක් අවස්ථාවලදී හෝටලයට ලබාගත හැකි ප්‍රතිකර්ම පහත දැක්වේ.

අ) පළමු උල්ලංඝනය කිරීම වන්නේ ගිවිසුම් ප්‍රකාරව 2015 අගෝස්තු මාසයට අදාළව සැපයිය යුතු පළතුරු ප්‍රමාණය සැපයීමට අසමත් වීමයි.

හෝටලයේ මුද්‍රා පළතුරු අවශ්‍යතාවය ෆෘට් විසින් සැපයිය යුතුය. මෙය ගිවිසුමේ හරය දක්වා ගමන් කරන මූලික වගන්තියක් වන නිසා එය ගිවිසුමේ කොන්දේසියක් වන්නේය. එම නිසා අගෝස්තු මාසයට අදාළ පළතුරු සැපයීමට ෆෘට් අසමත් වීම ඔහු විසින් ගිවිසුමේ කොන්දේසියක් කඩ කිරීමක් වන්නේය.

ගිවිසුමේ කොන්දේසියක් කඩකිරීම අගතියට පත් පාර්ශවයට මුද්‍රා ගිවිසුම අවලංගු කිරීමට සහ ගිවිසුමේ කොන්දේසි උල්ලංඝනය කිරීම සම්බන්ධයෙන් ෆෘට්ගෙන් අලාභ වන්දි ඉල්ලා සිටීමට අයිතිය ලබා දේ.

ආ) දෙවන උල්ලංඝනය කිරීම නම් අගෝස්තු මාසයට අදාළව හොඳ තත්වයේ තිබෙන පළතුරු සැපයීමට ෆෘට් අසමත් වීමයි.

හොඳ තත්වයේ පළතුරු සැපයීම ගිවිසුමේ ව්‍යංග වගකීමක් හෝ වගන්තියක් වේ. එහෙත් එය ඉටු නොකිරීම ගිවිසුමේ හරය දක්වා ගමන් කරන්නක් නොවන නිසා එය ප්‍රතිඥාභාරයක් ලෙස සැලකිය හැක.

මෙම උල්ලංඝනය කිරීම සඳහා කුකිගේ හෝටලයට ගිවිසුම අවලංගු කළ නොහැක. එහෙත් ෆෘට්ගෙන් අලාභ වන්දි ඉල්ලා සිටිය හැක.

අූ) තෙවන උල්ලංඝනය කිරීම වනුයේ ගිවිසුමට ඇතුළත් වන අවස්ථාවේ දී ගිවිසුම ඇති කරගැනීම සඳහා අනෙක් පාර්ශවය පොළඹවා ගැනීමේ චේතනාවෙන් ෆෆිඩ් විසින් දෙන ලද කාල පරිච්ඡේදය තුළ ඔහුට පළතුරු සැපයීමට තිබෙන හැකියාව හා ශක්‍යතාවය සම්බන්ධයෙන් සාවද්‍ය ප්‍රකාශයක් සිදු කිරීමය.

අසත්‍යයක් බව දැන දැනම ෆෆිඩ් විසින් මෙම ප්‍රකාශය සිදු කොට තිබේ. මෙය ගිවිසුම් නීතිය යටතේ වංචනික අවනිදේශනයක් ලෙස සැලකේ.

මෙහිදී අවිහිංසක පාර්ශවය ලෙස හෝටලයට පහත කී ප්‍රතිකර්ම අභ්‍යාස කළ හැක.

- ගිවිසුම අවලංගු කිරීම
- අලාභ වන්දි ඉල්ලා සිටීම
- ගිවිසුම ඉටු කිරීම ප්‍රතික්ෂේප කිරීම
- ගිවිසුම සත්‍යක (Affirm) කිරීම

(මුද්‍රා ලකුණු 10 යි)

ඉගෙනුම් ප්‍රතිඵල -

5.7.5 හවුල්කරුවන් අතර සම්බන්ධතාවය සඳහන් කිරීම.

5.7.6 හවුල්කරුවන් සහ තුන්වන පාර්ශව අතර සම්බන්ධතාවය සඳහන් කිරීම.

(අ) කොටස

හවුල් ව්‍යාපාරයක සාමාජිකයෙක් ලෙස බන්ට්ට තම හවුල්කරුවන් සහ හවුල් ව්‍යාපාරය විෂයෙහි යම් යම් යුතුකම් පවතී.

දෙන ලද සිදුවීම් දී බන්ට්ට මෙබඳු යුතුකම් කිහිපයක් කඩකොට ඇත. ඒවා මෙසේය -

- හවුල් ව්‍යාපාරයට බලපාන සියලු ගනුදෙනුවල සම්පූර්ණ තොරතුරු හා සැබෑ ගිණුම් තත්වය සෑම හවුල්කරුවෙක් විසින්ම නිරාවරණය කළ යුතුය.

මෙම යුතුකම කඩ වී තිබේ. හවුල් ව්‍යාපාරයට අදාළ මිලදී ගැනීම් කිරීමේ දී බන්ට්ට ඒවා නිසි ලෙස වාර්තා කොට නැත.

- හවුල් ව්‍යාපාරයට අදාළ යම් ගනුදෙනුවක දී වෙනත් හවුල්කරුවන්ගේ අනුමැතියකින් තොරව යම් හවුල්කරුවෙක් විසින් යම් ප්‍රතිලාභයක් ලබා ගත්තේ නම් ඒ පිළිබඳ තොරතුරු සෑම හවුල්කරුවෙක්ම ව්‍යාපාරය වෙත හෙලිකළ යුතුය.

හවුල් ව්‍යාපාරය හෝ හවුල්කරුවන්ට නොදන්වා බන්ට්ට පාරිභෝගික ලෙස ලද ත්‍යාග සිය දරුවන්ට ලබා දී තිබීම තුළ මෙම යුතුකම කඩ වී ඇත.

- හවුල් ව්‍යාපාරයට අදාළ කටයුතුවලදී යම් රහසිගත ලාභයක් යම් හවුල්කරුවෙක් විසින් උපයා ගනී නම් ඒ පිළිබඳ කරුණු නිරාවරණය කළ යුතු අතර ව්‍යාපාරයට එම ලාභය වාර්තා කළ යුතුය.

බන්ට්ට පාරිභෝගික ත්‍යාගවල වටිනාකමත් ඇතුළත් වන ලෙස බිල්පත් විකෘත කොට තිබේ. මේ හරහා ඔහු රහසිගත ලාභයක් ලබාගෙන තිබෙන අතර හවුල්කරුවෙක් ලෙස සිය යුතුකම් කඩ කොට තිබේ.

(අ) කොටස

හවුල් ව්‍යාපාර නීතිය අනුව සෑම හවුල්කරුවෙක්ම ව්‍යාපාරයේ නියෝජිතයෙක් ලෙස සැලකෙන අතර හවුල් ව්‍යාපාරයේ පරමාර්ථයන් සඳහා අනෙක් හවුල්කරුවන්ගේ ද නියෝජිතයෙක් ලෙස සැලකේ.

මේ නිසා හවුල් ව්‍යාපාරයේ ව්‍යාපාරික කටයුතු සාමාන්‍ය ලෙස සිදුකරන විලාශය තුළ ඕනෑම හවුල්කරුවෙක් විසින් කරන ක්‍රියාවකින් ව්‍යාපාරයන් අනෙක් හවුල්කරුවන්ට බැඳීමට ලක්වේ.

දෙන ලද සිදුවීමේ දී වන්ඩි හවුල් ව්‍යාපාරය වෙනුවෙන් රු. 700 000 ක මුදලක් අත්තිකාරම් ලෙස ඩැන්ඩිගෙන් ලබාගෙන තිබේ. එය ඔහු ගෙන තිබෙන්නේ ව්‍යාපාරයේ නියෝජිතයෙක් ලෙසය ඒ ව්‍යාපාරයේ සාමාන්‍ය ව්‍යාපාර කටයුතුවල විලාශයෙනි.

තවද වන්ඩි ව්‍යාපාරයේ විකුණුම් කටයුතු භාරව සිටියේය යන කරුණෙන් ව්‍යාපාරයේ ගනුදෙනුකරුවන් වෙත ලැබෙන ගෙවීම් භාර ගැනීම මගින් එකී ගෙවීම් සම්බන්ධයෙන් ව්‍යාපාරය බැඳීමට ලක්කිරීමේ අනුමත අධිකාරිය වන්ඩි සතුව විය යන්න අනුමත වේ.)

එම නිසා දෙන ලද කරුණු අනුව නිගමනය කළ හැක්කේ ව්‍යාපාරය වෙනුවෙන් වන්ඩි ලබාගත් අත්තිකාරම් මුදල සම්බන්ධයෙන් ව්‍යාපාරය සහ හවුල්කරුවන් සාමූහිකව හා පොදුවේ වගකිව යුතු බවත් මෙම පාඩුව සම්බන්ධයෙන් වගකිව යුත්තේ ව්‍යාපාරය බවත්ය.

ඉහත කී කරුණු අනුව වන්ඩි පුද්ගලිකව වගකීමට යටත් නොවේ. එහෙත් හවුල් ව්‍යාපාරයේ සාමාජිකයෙක් ලෙස වෙනත් හවුල්කරුවන් සමග සාමූහිකව ඔහු වගකීමට යටත් වේ.

(මුද්‍ර ලකුණු 10)

ඉගෙනුම් ප්‍රතිඵල - 3.4.1 ගැණුම්කරු හා විකිණුම්කරුට ලබාගත හැකි ප්‍රතිකර්ම පැහැදිලි කිරීම, “මිල නොගෙවූ විකිණුම්කරු” ගේ අයිතිවාසිකම් පැහැදිලි කිරීම.

(අ) කොටස

දෙන ලද කරුණු අනුව පෙනී යන්නේ බ්‍රෙන්ඩා විසින් මිලට ගත් කිරිපිටි පැකට්ටුව එහි අරමුණ සඳහා උචිත නොවන එකක් බවත් නිසි වෙළඳ ගුණත්වයෙන් තොර වූවක් බවත්ය.

මෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ඇන්ටන් විසින් භාණ්ඩ විකිණීමේ ගිවිසුමක ව්‍යංග ප්‍රතිඥාභාරය කඩ කොට තිබේ.

මේ නිසා ඇන්ටන්ගෙන් අලාභ ඉල්ලා සිටීමේ ප්‍රබල නෛතික හැකියාවක් බ්‍රෙන්ඩාට තිබේ.

එහෙත් කිරි පිටි පැකට් 150 මිලදී ගැනීමට පෙර, ඇන්ටන් කිරි පැකට් සාම්පලයක් ගෙන එය පරීක්ෂා කොට බලා ඒවා සතුටුදායක බවට සහතික කොට ගෙන තිබේ. මේ අනුව කිව හැක්කේ අදාළ දෝෂය සාම්පලය සම්බන්ධ සාධාරණ පරීක්ෂණයකින් හෙලිදරවු කරගත නොහැකි වර්ගයේ දෝෂයක් වූ බවයි.

එම නිසා ඇන්ටන්ට ටයිටස්ගෙන් පහත කී පරිදි අලාභ ඉල්ලා සිටිය හැක -

1. බ්‍රෙන්ඩා විසින් තමාට එරෙහිව කරනු ලැබූ අලාභ අයැදුම නිසා ඇන්ටන් මත ඇති වූ වියදම් පියවා ගැනීම සඳහා
2. සාම්පලයක් සහිතව සිදුවූ විකිණීමකට අදාළව භාණ්ඩ විකිණීමේ ගිවිසුමක ව්‍යංග වගන්තියක් උල්ලංඝනය කිරීම සම්බන්ධයෙන්

ඉගෙනුම් ප්‍රතිඵල - 6.1.3 රක්ෂණ ගිවිසුමකට අදාළව උපරිම විශ්වාසය, රක්ෂාය හිමිකම හා හානි පූරණය යන මූලධර්ම (සම්පූර්ණ හා අර්ධ රක්ෂණ ඇතුළත්ව) පැහැදිලි කිරීම.

(ආ) කොටස

රක්ෂණ නීතිය සම්බන්ධ මූලික මූලධර්මයක් වන්නේ “uberrimae fidei” නොහොත් ‘ උපරිම විශ්වාසය’ පිළිබඳ සිද්ධාන්තයයි.

මෙම මූලධර්මය රක්ෂකයා මත එනම් විල්ග්‍රඩ් මත ඔහු දන්නා සියලු වැදගත් කරුණු රක්ෂණ යෝජනා ආකෘති පත්‍රය මත සටහන් කිරීමේ යුතුකම පනවයි. මෙමගින් රක්ෂකයාට තමා විසින් භාරගැනීමට අපේක්ෂා කරන අවදානම තක්සේරු කිරීමට හැකියාව ලැබේ.

මේ නිසා තමන් අතීතයේ නීතිය මගින් වරදකරු විය යන කරුණ විල්ග්‍රඩ් විසින් හෙලිදරවු නොකිරීම ඔහුගේ සදාචාරය පිළිබඳ සැකයක් ඇති කරන අතර රක්ෂණකරු අවදානම භාරගැනීමට පෙර තක්සේරු කළ හැකිව තිබූ අවශ්‍ය කරුණු අනාවරණය නොකිරීමක් ද වන්නේය. (ලකුණු 1/2)

Woolcott vs Sun Alliance and London Alliance Ltd. (1978) 1 W.L.R. 493 නඩුවේ දී මේ හා සමාන කරුණු උද්ගත විය.

මේ අනුව දෙන ලද කරුණු අනුව පෙනී යන්නේ විල්ෆ්ඩ් *uberrimae fidei* සිද්ධාන්තය උල්ලංඝනය කොට තිබෙන බවයි.

මේ නිසා රක්ෂකයාට මෙම රක්ෂණ ඔප්පුව මග හැර එය මත ගෙවීම් සිදුකිරීම ප්‍රතික්ෂේප කිරීමට අයිතිය තිබේ.

(මුද්‍ර ලකුණු 10)

පිළිතුරු අංක 9

ඉගෙනුම් ප්‍රතිඵල - 4.2.1 - පහත දැක්වෙන කරුණුවලට අදාළ වන වෙක්පත් සම්බන්ධ නීති මූලධර්ම සහ ඒවායේ වාණිජ්‍යමය වැදගත්කම පැහැදිලි කිරීම (පිටසන් කිරීම, රේඛනය, අගරු වීම, බැංකුකරුවාගේ වගකීම)

(අ) කොටස

සුනිල් ළඟ 'ඇණවුම් බිල්පතක්' හෝ 'ඇණවුම් වෙක්පතක්' යන ප්‍රවර්ගයට අයත් වෙක්පතක් තිබේ. මන්ද යත් අණකරු සුනිල්ගේ නමට ගෙවන ලෙසත් වෙනත් රැගෙන එන්නෙක්ට වෙක්පත සඳහා නොගෙවන ලෙසත් නියෝග කොට තිබෙන නිසාය. එසේම වෙක්පත සඳහා ගෙවිය යුත්තේ බැංකු ගිණුම හරහා බවට මුදල් ගෙවනු ලබන බැංකුවට නියෝගයක් ද සිදුකොට තිබෙන නිසාය.

එහෙත් එය ඇණවුම් වෙක්පතක් වූවත් සුනිල්ට එම වෙක්පතේ ධාරකයා ලෙස ඒ මත පිටසනක් යොදා එම වෙක්පත ගනුදෙනු කළ හැක.

මෙම පිටසන වලංගු වීමට නම් පහත කී අවශ්‍යතා සුනිල් විසින් සම්පූර්ණ කොට තිබිය යුතුය. මේ අවශ්‍යතා නම් -

- පිටසන බිල්පත හෝ වෙක්පත මත ලිඛිතව යෙදිය යුතුය සහ පිටසන්කරු ලෙස සුනිල් විසින් අත්සන් කොට තිබිය යුතුය.
- වෙක්පතේ සම්පූර්ණ වටිනාකම පිටසන් කොට තිබිය යුතුය (එනම් එය වෙක්පතේ මුද්‍ර වටිනාකම සඳහා යෙදූ පිටසනක් විය යුතුය).

(විනිමය බිල්පත් හුවමාරු පනතේ 32 වගන්තිය)

වෙක්පත වලංගු ලෙස පිටසන් කරනු ලැබුවාට පසු හාඩ්ට වෙක්පත ප්‍රතිග්‍රහණය කළ හැක. ඉන්පසු තමන්ගේ බැංකු ගිණුමේ එය තැන්පත් කිරීම හරහා මුදල් කරගත හැක.

ඉගෙනුම් ප්‍රතිඵල - 7.4.1 සේවකයින්ගේ සේවය අවසන් කිරීමේ (විශේෂ විධිවිධාන) පනත යටතේ එන ක්‍රියාපටිපාටිය පැහැදිලි කිරීම.

(අ) කොටස

1971 අංක 45 දරන සේවකයින්ගේ සේවය අවසන් කිරීමේ (විශේෂ විධිවිධාන) පනත අනුව උපලේඛනගත රැකියාවක යෙදෙන සේවකයින්ගේ සේවය අවසන් කිරීම සේවයෙකුට සිදුකළ හැක්කේ යම් යම් නිශ්චිත කොන්දේසි සම්පූර්ණ කිරීමෙන් පසුවය.

මෙම කොන්දේසි පහත පරිදිය.

- සේවය අවසන් කරනු ලැබෙන සේවකයාගේ පූර්ව ලිඛිත අවසරය ලබාගැනීම හෝ
- කම්කරු කොමසාරිස්වරයාගේ පූර්ව ලිඛිත අවසරය ලබාගැනීම

දෙන ලද සිදුවීම අනුව පෙනී යන්නේ සේවයා ඉහත කී කොන්දේසිවලින් එකක් හෝ සම්පූර්ණ කොට නොමැති බවයි.

මේ අනුව මෙය පනත උල්ලංඝනය කිරීමකි. ඒ අනුව එඩ්ගාර්ගේ සේවය අවසන් කිරීම නීති විරෝධීය ශුන්‍ය හා බලරහිතය.

විකල්ප වශයෙන්

1971 අංක 45 දරන සේවකයින්ගේ සේවය අවසන් කිරීමේ (විශේෂ විධිවිධාන) පනත අනුව උපලේඛනගත රැකියාවක යෙදෙන සේවකයෙකුගේ සේවය සේවයෙකුට අවසන් කළ හැක්කේ යම් කොන්දේසි ප්‍රමාණයක් සම්පූර්ණ කිරීමෙන් පසුවය.

එම කොන්දේසි පහත පරිදිය -

- සේවය අවසන් කිරීමට නියමිත සේවකයාගේ පූර්ව ලිඛිත අවසරය ලබාගැනීම හෝ
- කම්කරු කොමසාරිස්වරයාගේ පූර්ව ලිඛිත අවසරය ලබාගැනීම

අනෙක් අතට සේවයා ඉහත කී කොන්දේසි දෙකෙන් එකක් සම්පූර්ණ කොට තිබේ නම් එඩ්ගාර්ගේ සේවය අවසන් කිරීම නිසි ලෙස සිදුකොට තිබෙන බව කිව හැකි අතර ඒ අනුව එය වලංගුය.

(මුද්‍ර ලකුණු 10)

නිවේදනය

මෙහි ලබාදුන් පිළිතුරු ශ්‍රී ලංකා වරලත් ගණකාධිකාරී ආයතනය මගින් (ශ්‍රී ලංකා ව.ග.) පමණක් ලබාදෙන ලද අතර, එම පිළිතුරු ඔබ විසින් එය “එසේම” යන පදනම මත පිළිගත යුතු වේ.

එම පිළිතුරු “ආදර්ශ පිළිතුරු” ලෙස අදහස් නොකරන නමුත් ඒවා බොහෝදුරට suggested solution ලෙස දැක්වේ.

පිළිතුරු වලින් ප්‍රධාන අරමුණු දෙකක් ඉටුකෙරේ. ඒවා නම්,

01. විභාග ප්‍රශ්නයකට යෝජිත විසඳුමක් සඳහා සවිස්තරාත්මක නිදසුනක් (උදාහරණයක්) සැපයීම සහ,
02. ශිෂ්‍යයන්ට විෂය පිළිබඳව තොරතුරු පර්යේෂණය කිරීම සඳහා අත්වැලක් සැපයීම සහ විෂය පිළිබඳව ඔවුන්ගේ අවබෝධය සහ අගය වර්ධනය කිරීම.

මෙම යෝජිත විසඳුම් සම්බන්ධයෙන් ශ්‍රී ලංකා වරලත් ගණකාධිකාරී ආයතනය (ශ්‍රී ලංකා ව.ග.) කිසිදු ප්‍රතිඥාභාරයක් ලබා නොදෙන නිසා ඒ සම්බන්ධව කිසිදු අගතියකට පත්වීමක් පිළිබඳව මැසිවිල්ලක් ශ්‍රී ලංකා වරලත් ගණකාධිකාරී ආයතනයට (ශ්‍රී ලංකා ව.ග.) එරෙහිව ඉදිරිපත් කිරීමට ඔබ හට හේතුවක් නොමැත. ඒ කෙසේ වෙතත් ඔබ විසින් යම් නඩුකරයක්, වන්දි ඉල්ලීමක්, පෙන්සමක්, තර්ජනය කිරීමක් හෝ බලවත් ඉල්ලීමක් ශ්‍රී ලංකා වරලත් ගණකාධිකාරී ආයතනයට (ශ්‍රී ලංකා ව.ග.) එරෙහිව ගොනුකරනු ලැබ එයින් සැලකියයුතු අන්දමේ ජයග්‍රහණයක් ලබා නොගතහොත් ඔබ විසින් එම නඩුකරයට අදාළ සම්පූර්ණ නෛතික ගාස්තු සහ වියදම් ශ්‍රී ලංකා වරලත් ගණකාධිකාරී ආයතනයට (ශ්‍රී ලංකා ව.ග.) ගෙවිය යුතු වේ. එනමින්ම මෙම අයිතිවාසිකම හෝ මෙහි විස්තර කෙරෙන හෝ ශ්‍රී ලංකාවේ නීතීන් යටතේ හිමි වෙනත් අයිතිවාසිකම් බලාත්මක කරවා ගැනීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා වරලත් ගණකාධිකාරී ආයතනයට (ශ්‍රී ලංකා ව.ග.) නෛතික ක්‍රියාමාර්ගයකට යොමුවීමට සිදුවුවහොත්, ඊට අදාළ නෛතික ගාස්තු සහ වියදම්ද ඔබ විසින් ශ්‍රී ලංකා වරලත් ගණකාධිකාරී ආයතනයට (ශ්‍රී ලංකා ව.ග.) ගෙවිය යුතුවේ.

² 2013 ශ්‍රී ලංකා වරලත් ගණකාධිකාරී ආයතනය (ශ්‍රී ලංකා ව.ග.) මගිනි. සියළුම හිමිකම් ඇවිරිණි.

මෙම ලේඛණයේ කිසිම සටහනක් ප්‍රතිඋත්පාදනය කිරීම, කුමන හෝ ආකාරයකින් හෝ ක්‍රමයකින් එනම්, ඉලෙක්ට්‍රොනික, යාන්ත්‍රික, ඡායා පිටපත් කිරීම, වාර්තාගත කිරීම හෝ වෙනත් ක්‍රමයකින් සම්ප්‍රේෂණය කිරීම ශ්‍රී ලංකා වරලත් ගණකාධිකාරී ආයතනයේ (ශ්‍රී ලංකා ව.ග.) පූර්ව ලිඛිත අවසරයකින් තොරව සිදු නොකළ යුතුය.